

הלכות מגילה סימן תרצה

פורים ביום ששי יעשו (ה) הסעודה בשחרית משום כבוד שבת (מנהגים). ומי שרוצה לעשותה תמיד בשחרית הרשות בידו (תרומת הרשון). יש אומרים שיש לאכל (א) מאכל זרעונים בפורים, זכר לזרעונים שאכל (ב) דניאל וחבריו בבבל (כל בו). טוב לעסק מעט בתורה קדם שיתחיל הסעודה, וסמך לדבר ליהודים היתה אורה ושמחה וקרישין אורה זו תורה (מהרי"ב). וחיוב במשנה ושמחה קצת בשני ימים י"ד וט"ו (מנהגים), וכן נהגו. ויש אומרים (ג) דאם הזיק אחד את חברו (ד) מכת שמחת פורים (ז) פטור מלשלם (תרומת הרשון סימן ק) ועין בהשן משפט בדיני נזיקין. ג. (ה) ואמר (ו) על הנסים בכרפת המזון, בכרפת הארץ ואם התחיל סעודתו ביום ומשכה עד הלילה, (ז) ואמר על הנסים דבחר תחלת סעודה אזלינן. ויש מי שאומר שאין לאמרו (ח) ונהגין פסבא (ו ראשונה): ד. * וחיוב (ט) לשלח לחברו (י) שתי מנות (י) בפשר * או של (כ) מיני אכלים, שגאמר ומשלוח מנות איש לרעהו, שתי מתנות לאיש

(* סוף סימן שעה). ד שבת כר קרב הנא ורב ששה. ה הנהגת מלוני פירק ב מהלכות מגלה בשם הר"מ וארוחת חיים בשם הר"י מקורביל. ו טור בשם אביו הרא"ש. ז צנחני לעיל ריש סימן תרצה.

באר היטב

(ד) פטור. ואם כן להזיק חב, עין חשן משפט סוף סימן שעה, ועין מגן אברהם סעיף קטן ז: (ה) על הנסים. ואם שכח על הנסים בכרפת המזון מחזירין אותו דלא סגי דלא אכיל, של"ה רש"ל מטה משת. וכתבו ש"ז ומגן אברהם דתינו דוקא בסעודה הראשונה שאוכל בפורים, דהא עקר השעשע דיש חיוב סעודה באותו יום וכתוב ימי משתה ושמחה ואם כן סעודה ראשונה שאוכל בו ביום בו קים סעודת פורים בזה, ואין לנו לתלות הדין במה שאנו קורין לסעודה שאמר המנחה סעודת פורים, ואם כן אם כבר אכל סעודה אחת ביום שוב אין מחזירין אותו, עין שם. ואלהיו וזוטא כתב בשם מהר"ל מפראג שפסק דלא פשליה ומהרש"ל אלא כשמיגע להרחמן יאמר הרחמן יעשה לנו נסים. עין סימן תרפב: (ו) ראשונה. עין סימן קפח סעיף י מה שכתב שם. ומצאתי כתוב במדכ"י כתוב בקלף היה אוכל סעודת פורים בערב שבת יתפלל ויפירס מפה ויקדש ובכרפת המזון יאמר על הנסים, עד כאן לשונו, ובמטה משה ובמנהגים כתבו, הואיל ולא התפלל ערבית, משמע דאם התפלל שוב אינו אומר על הנסים, וכן כתבו של"ה ומהר"ל בהשוכה סימן נו, לכן נראה לי דיברך ברפת המזון תחלה ואחר כך יתפלל ערבית להוציא עצמו מפלגתא, וגם שלא ישמח ולא יבדך ברפת המזון, מגן אברהם:

שערי תשובה

דלא שתי אלא מפסקא לפסקא והוגרני צדעי כו', משמע דפורים לא שמה בין ששתיה היה מוקד לקריאת גופו: * ראשונה. עין באר היטב. ועין בהרפ"ל סימן ז שכתב דגם מהר"ל לא קאמר אלא בשבת, אבל בפורים לא הוי סתרי אהרני מה שאינו אומר על הנסים בתפלה דזה שתיקה היא ואינו סתירה דבדו ושפיר צריך להזכיר על הנסים בלילה אפלו התפלל תוך סעודתו, עין שם. ועין באר"ה רבה שדעתו כהגון אברהם, וגם הביא מהר"ל שמהר"ן ושאר לומדים התפללו מעריב אחר הסעודה פהצות לילה, וזה דלא פשליה, ואם רוצה למצא תקנה שיתפלל בבית הכנסת ולא יתפסל התמיד נראה לי שילכו בלילה, או סמוך ללילה ויבדו ברפת המזון ואחר כך ילכו להתפלל ויכלו ולשמות ולשמה עוד דהא מצוה בשמחה בשני ימים, וגם כל יחיד שמרתת שישכח להתפלל יעשה כן, עין שם, ובסודו עמודי שמים להגאון יע"כ"כ כתב שאף אם התפלל בתוך הסעודה אומר על הנסים, והכי צדיקא צבדא, עין שם: * בפשר. ועין באר היטב. ועין באשל אברהם ריש סימן תרצה בשולח מנות ונאנסו כו', ואין לו שכינת לשם במנות לאבינוים כי אם לכאן, ומה שכתב שם דלא כספר בני תיב, עין שם שבעמ"ח

(ו) בפשר. מבשל הראוי לאכילה מהר"ל. והוא הדין משקה, של"ה. השולח מעות כסות וכלים בשביל מנות, אם יכול למכרם מיד לקנות לצורך סעודה מהני. הלכות טענות חלק ב סימן קסג, ומדכ"ר בעל תרומת הרשון סימן קיא משמע קצת דלא יצא, עין שם. יד אהרן. נסתפקתי מי ששלח לחברו בשביל מנות מתנגלת

משנה ברורה

(א) הסעודה בשחרית. הינו, (ב) קדם חצות היום לכתחלה, ועין ביד אפרים מה שכתב בשם מהר"ל: (יא) מאכל זרעונים. בלילה (יב) הראשונה: (יג) דניאל וחבריו. וגם אסתר אכלה זרעונים כדאמרין פרק קמא דמגלה, וישנה לטוב, שהאכילה זרעונים: (יד) דאם הזיק וכו'. בב"ח מחלק בין הזק גדול לקטן, בין בגוף בין בממונו, דבהזק גדול מקפידין (ט) ואין מנהג לפטור בהזק גדול: (יז) מכת שמחת פורים. פרוש, שעשה מכת שמחה, (ח) אבל אם כן

באר הלכה

שינה קלות ראש, מוטב שלא ישמח, וכל מעשיו יהיו לשם שמים, עד כאן לשונו: * ד חיוב לשלח לחברו וכו'. תתי אדם הוכיח מן הירושלמי דאם שולח לעשיר דבר פחות אינו יוצא בזה ידי משלוח מנות, וכן משמע בריב"א לפי גרסא אחת שם בגמרא. אכן שאר פוסקים לא הזכירו דבר זה, ונכון לנהר בזה לכתחלה: * או של מיני אכלים וכו'. בטורי אבן מסתפק אם שלח שתי מנות לאיש צני אם יוכל להשכס לתרתי, לקיים שלוח מנות, דגם העני

להזיק חיוב: ג (טו) אומר על הנסים בכרפת המזון וכו'. ואם שכח לומר על הנסים, (טז) יש אומרים דמחזירין אותו (יז) ויש אומרים דאין מחזירין אותו, (יח) וספק ברכות להקל. ודוקא בסעודה ראשונה שאוכל בו ביום, אבל בסעודה שניה שאוכל אחר המנחה, שקורין סעודת פורים, וכבר אכל סעודה אחת ביום, (יט) שוב אין מחזירין אותו לכלי עלמא, אלא כשמיגע להרחמן יאמר הרחמן הוא יעשה לנו נסים וכו'. כשחל פורים בערב שבת ומשכה סעודתו עד הלילה, חיוב להזכיר של עכשו דהינו, רצה, ואם כן איך יאמר על הנסים דהוי תרתי דסתרי, וכיון דאין הזכרת על הנסים חמור כל כך לכן יאמר (כ) רק של שבת. וכל זה אפלו כשלא התפלל עדין, ובפרט אם התפלל מקדם, בודאי אינו כדאי להזכיר אחר כך על הנסים בכרפת המזון, וכדלקמיה: (טז) אומר על הנסים. יש אומרים דוקא (כ) כשלא התפלל ערבית עדין, אבל משהתפלל שוב אינו אומר על הנסים, ויש אומרים דבכל גוני אומר, ועל כן מהנכון (כ) שיכתוב ברפת המזון קדם שיתפלל, להוציא עצמו מפלגתא. ואם רוצה למצא תקנה שיתפללו קצת מהצבור בבית הכנסת כדרך תמיד, (כג) נראה שמשעהגיע הזמן בלילה יברך ברפת המזון ויאמר על הנסים וילך לבית הכנסת להתפלל, ואחר כך יוכל לאכל ולשתות ולשמה עוד, דהא מצוה בשמחה בשני ימים: (יז) ונהגין וכו'. ובהא אם לא אמרו, (יח) בודאי אין מחזירין אותו אפלו לדעת המחמירין גמ"ל, דהא אפלו בלכתחלה יש פלגתא אם לאמרו, וכנ"ל: ד (יח) לשלח. בהשוכות בנין ציון סימן מד מסתפק אם הביא בעצמו המנות ולא על ידי שליח אי יוצא, כיון דכתוב ומשלוח נימא דבעינן דוקא על ידי שליחות, עין שם: (יט) שתי מתנות. בעניים הקפידו (כ) לתן לשני עניים, דמצוה לחלק, מה שאין כן בעשיר דדי בשנותן לאחד: (כ) מיני אכלין, ולא בגדים ושאר דברים. (כ) והוא הדין משקה דשפיר דמי, דשתיה בכלל אכילה, (כ) וכן סגי באחד אוכל ואחד משקה. ובעינן שיהיה

שער הציור

(יא) סידור עמודי שמים: (יב) מגן אברהם. עוד כתב בשם כל בו, יש שאין אוכלין בשר בלילה כדי שלא יטעו שהוא סעודת פורים, ונענין בזה הלוי לפי מנהג המקום: (יג) הר"ר ברוך פרענקל: (יד) פוסקים: ג (טו) מהרש"ל ומ"מ ושל"ה והש"ו: (טז) אלקנה וזוטא בשם מהר"ל מפראג, וגם הגון אברהם סובר כן מעשר הדין, ועין באר"ה רבה שכן מוכח גם בתרומת הרשון: (יז) מאמר מרדכי ונהר שלום ותי אדם: (יח) ש"ו ומגן אברהם: (יט) כן מצדד תתי אדם, דלא כדמשמע מהמגן אברהם דיאמר על הנסים גם כן: (כ) עין מגן אברהם: (כא) שם: (כב) שערי תשובה: (כג) מגן אברהם ושאר אחרונים: ד (כד) מגן אברהם: (כה) פוסקים: (כו) גמרא: